

Utbildningsinspektion i Sätra skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Sandvikens kommun och besökt Sätra skola den 11-12 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sätra skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Sätra skola intervjuades rektorn, lärare, elever, elevvårdspersonal och föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklassen och lektioner i årskurs 1–5. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Sätra skola	Antal elever
Förskoleklass	21
Grundskola	126

Källa: Skolans egna uppgifter.

Sätra skola ligger i den södra delen av Sandviken med närhet till Storsjön.

I Sättra skola finns förskoleklass och grundskolans årskurser 1–5. Lärare och elever är indelade i tre arbetslag: förskoleklass - årskurs 3 och årskurs 4–5, förskoleklass - årskurs 3, förskoleklass - årskurs 3 och årskurs 4–5.

Skolan leds av en rektor som även har ansvar för den fritidsverksamhet som är inrymd i skolan samt för förskoleverksamhet. Som stöd för sitt arbete har rektorn en ledningsgrupp bestående av lärare och förskollärare.

Denna rapport avser endast förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen beskrivs i separata kommunövergripande rapporter.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att den dominerande bilden är att Sättra skola utgör en god studiemiljö inriktad på utveckling och lärande och där eleverna överlag trivs och känner sig trygga, vilket kan härledas till ett i huvudsak gott värdegrundsarbete. De kunskapsresultat som skolan uppvisar antyder att eleverna når goda kunskaper i förhållande till kursplanernas mål. Skolan kan dock endast uppvisa resultat i svenska, engelska och matematik i form av resultat på nationella ämnesprov. Därför måste insatser vidtas för att systematiska uppföljningar och utvärderingar görs i alla ämnen i årskurs 5 i förhållande till de nationella målen. Resultat på skolövergripande nivå i alla ämnen är grunden för en utvärdering och förbättring av verksamheten i stort.

I undervisningen varierar innehåll och arbetssätt på ett flexibelt sätt och utrymme ges för olika kunskapsformer. Det finns dock inte något samlat pedagogiskt arbete som innebär att mål att sträva mot får genomslag i all undervisning. Skolan anpassar undervisningen till elevernas olika behov och elever som är i behov av särskilt stöd ges detta.

Eleverna ges goda möjligheter att påverka skolövergripande frågor genom klassråd och elevråd. Däremot behöver arbetet förbättras när det gäller elevernas inflytande över sitt eget lärande och skolan bör säkerställa att det ökar i takt med ålder och mognad.

Rektorn är väl förtrogen med det dagliga arbetet i skolan, dock bör det pedagogiska ledarskapet förbättras. Kvalitetsarbetet bör utvecklas så att det på ett funktionellt sätt bidrar till att säkerställa att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav fullt ut.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen för årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

- Beslut om anpassad studiegång fattas inte i enlighet med förordningen (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa upp och synliggöra elevernas kunskapsresultat på individnivå i alla ämnen.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan bör förbättra arbetet med att göra allsidiga och likvärdiga bedömningar med utgångspunkt i de nationella målen.
- Skolan bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot i läroplanen och i de nationella kursplanerna.
- Skolan bör förbättra arbetet med att ge eleverna möjligheter att utöva inflytande över det egna lärandet och säkerställa att det ökar i takt med stigande ålder och mognad. Skolan bör också förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Samverkan mellan lärarna inom skolan som helhet bör förbättras.
- Skolan bör förbättra arbetet med att göra eleverna mer delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansesvärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell, Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven i Sättra skola. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.

	Sättra skola		Sandvikens kommun	
Ämne	År 2006	År 2007	År 2006	År 2007
Svenska	100	81	87	83
Engelska	96	90	85	85
Matematik	92	95	82	82

Källa: Skolans och kommunens egna uppgifter.

Kommentar:

De nationella ämnesproven i grundskolans årskurs 5 används bland annat för att lärare ska ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i svenska, matematik och engelska.

Sättra skolas redovisning av resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2007 visar att mellan 81 och 95 procent av eleverna uppnådde målen för proven. Resultaten visar på en försämring från 2006 i svenska och engelska medan de har förbättrats något i matematik. Emellertid är resultaten högre än snittet i kommunen de båda åren, förutom i svenska år 2007. Det bör noteras att underlaget är litet varför varje individ genererar fyra-fem procentenheter.

Inspektionen visar att det inte är möjligt att fullt ut kommentera skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen då det saknas en redovisning på skolnivå avseende resultaten i samtliga ämnen för årskurs 5.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att granskningsområdet Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat är av mindre god kvalitet. Det är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att uppföljningar inte görs i tillräcklig utsträckning i alla ämnen i årskurs 5 i förhållande till de nationella målen samt att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.

Med utgångspunkt från en individuell utvecklingsplan informerar lärarna eleven och vårdnadshavare om elevens skolsituation samt hur den kunskapsmässiga och sociala utvecklingen kan främjas. Informationen avser vanligen elevernas kunskapsutveckling i flera ämnen men de redovisas inte alltid i förhållande till de nationella målen. Fokus ligger främst på ämnena svenska, matematik och engelska. Föräldrar uttrycker dock överlag att de är nöjda med informationen vid utvecklingssamtalen.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Uppföljning av resultaten i alla ämnen

Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag ska omfatta skolans alla ämnen

Inspektionen visar att lärarna i Sättra skola följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat dock med en koncentration på svenska, engelska och matematik. Uppföljningarna görs med stöd av exempelvis läsutvecklingsschema (LUS), prov och diagnoser. Lärarna följer även upp och utvärderar elevernas kunskaper i andra ämnen även om det inte alltid görs på ett systematiskt vis. Elever, föräldrar samt rektorn saknar därmed information om hur eleverna utvecklas i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

Inspektörerna bedömer att lärarna bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa upp, utvärdera och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i alla ämnen.

Individuell utvecklingsplan

I grundskoleförordningen ställs krav på att en framtidsytande individuell utvecklingsplan (IUP) ska upprättas för varje elev vid utvecklingssamtalet. Läraren ska i planen skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Inspektörerna har tagit del av ett urval individuella utvecklingsplaner från Sättra skola. Planerna är dock av varierande kvalitet. Kopplingen till de nationella målen syns i liten utsträckning och förekomsten av kort- och långsiktiga mål förefaller variera beroende på lärare. Vidare framgår det inte alltid i planerna vilka insatser som ska

göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Inspektörerna bedömer därför att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas, så att de i högre utsträckning tar sin utgångspunkt i de nationella målen och att skolans insatser tydligt framgår. Se vidare Skolverkets allmänna råd om individuella utvecklingsplaner (SKOLFS 2006:10).

1.3 Bedömning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna,

Bedömning av området Bedömning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området Bedömning är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som grundar sig på att lärarna inte i tillräcklig utsträckning utgår från de nationella målen vid bedömningar och att de inte samverkar vid bedömning av nationella ämnesprov.

Inom nedanstående område bedömer därför inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls fullt ut.

Allsidig bedömning av elevernas kunskaper och användande av nationella ämnesprov

Enligt läroplanen ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Lärarna i Sättra skola använder de nationella ämnesproven för årskurs 5 som stöd för att bedöma elevernas kunskapsutveckling. I samtal med lärarna framkommer att de inte samverkar kring bedömningar av dessa prov utan detta görs i huvudsak av varje enskild lärare, vilket kan äventyra likvärdighet i bedömningar i förhållande till de nationella målen. Lärarna samverkar inte heller med andra skolor i kommunen för att stämma av bedömningarna i de nationella ämnesproven. Däremot ingår lärarna i olika ämnesnätverk med andra lärare i kommunen för att diskutera tolkning av betygskriterier samt bedömning och betygsättning, vilket inspektörerna ser som positivt.

Inspektörerna bedömer att arbetet med att göra allsidiga och likvärdiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.

Utgångspunkt vid bedömning

Enligt läroplanen ska läraren utgå från de nationella målen vid bedömning av ele-

vernas kunskaper.

Lärarna i Sättra skola har utarbetat lokala dokument som till viss del kan ses som lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna. Det är ett led i skolans arbete med att få tydlighet i de nationella kursplanemålen och ett stöd för att göra allsidiga och likvärdiga bedömningar av elevernas kunskaper. Inspektionen visar dock att lärarna i varierande grad använder sig av detta gemensamt framtagna material. Samtal med lärare visar också att de i olika utsträckning utgår från de nationella målen vid bedömningar av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

Inspektörerna bedömer att lärarna vid bedömning av elevernas kunskaper i högre utsträckning bör ta sin utgångspunkt i de nationella målen och att detta får genomslag fullt ut i hela skolan.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Genomförande av utbildningen som helhet är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att verksamheten kännetecknas av en stor variation när det gäller arbetssätt och innehåll i undervisningen där olika kunskapsformer som fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet kommer till uttryck. Undervisningen är organiserad på ett

flexibelt sätt för att bl.a. ta till vara lärarens olika kompetens. Som exempel på detta vill inspektörerna lyfta fram undervisningen i naturorienterande i ämnen i många klasser och skolans satsningar på tematiskt arbete i form av s.k. "utedagar".

Intervjuer, observationer och enkätresultat visar att Sättra skola ger eleverna goda möjligheter att utveckla förmågan att arbeta i demokratiska former bl.a. genom klassråd och elevråd.

Verksamheten i förskoleklassen rymmer såväl lek, rörelse och skapande verksamhet som språkutvecklande arbete samt möjligheter för barnen att upptäcka grundläggande matematiska begrepp. Inspektörerna bedömer att förskoleklassens verksamhet ger eleverna goda förutsättningar att utvecklas på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna dock att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Utbildningens inriktning

I läroplanen och kursplanerna står att målen att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Dessa mål ska utgöra det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och de utgör därmed ingen gräns för elevernas kunskapsutveckling. Dessa mål uttrycker bl.a. att eleverna ska utveckla nyfikenhet, lust att lära och tillit till sin egen förmåga, lära sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

Inspektörerna tar del av flera goda exempel på undervisning som har sin utgångspunkt i mål att sträva mot. Det gäller exempelvis undervisning i naturorienterande ämnen i flera klasser och matematikundervisning i de lägre klasserna där stort utrymme ges för elevernas reflektioner, delaktighet och möjligheter att pröva antaganden. Inspektörernas bedömning är dock att eleverna i varierande grad ges möjlighet att utveckla de kunskapskvaliteter som anges i mål att sträva mot. Målen förefaller inte alltid vara en medveten utgångspunkt för planeringen av undervisningen. Det kan möjligtvis förklaras med att de inte diskuteras på skolövergripande nivå och att mål att sträva mot ibland uppfattas som ett "ett steg ovanför" mål att uppnå.

Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att all undervisning tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot i läroplanen och i de nationella kursplanerna.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att det ska öka i takt med stigande ålder och mognad. En förutsättning för att eleverna ska ha möjlighet till inflytande över undervisningen är att de har kännedom om målen för utbildningen och att de ges verktyg och beredskap för ett sådant arbetssätt.

Inspektionen visar att eleverna i Sättra skola överlag har relativt liten kännedom om sina individuella mål liksom mål i olika ämnen eller temaområden.

Inspektörerna noterar skillnader mellan skolans lärare vad gäller elevernas möjligheter att delta i planeringen av undervisningen. Flertalet av de elever som inspektö-

rerna möter uppger att det är lärarna som till största delen bestämmer undervisningens innehåll och utformning och att eleverna ibland ges möjlighet att välja i vilken ordning de ska utföra givna arbetsuppgifter. Några lärare diskuterar ibland val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjligheter att bidra med synpunkter och förslag, medan andra lärare företrädesvis utgår från sin egen planering. Det finns således en variation bland lärarna i detta avseende. Kommunens elevenkät från 2008 visar att resultaten i årskurs 5 är lägre i jämförelse med resultaten i årskurs 3 när det gäller möjligheten att vara med och påverka arbetssätt och innehåll. Resultaten för årskurs 5 har dessutom sjunkit tre år i rad. Detta tyder på att elevernas inflytande över det egna lärandet minskar ju äldre de blir istället för som författningarna kräver ökar med stigande ålder.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande och säkerställa att det ökar i takt med stigande ålder och mognad. Skolan bör också förbättra elevernas kännedom om målen för utbildningen.

Samverkan inom skolan

Läroplanen anger att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och utveckling. Inspektionen visar att det i flera avseenden finns en god samverkan inom Sättra skola inte minst i det förebyggande värdegrundsarbetet och när det gäller att finna flexibla lösningar för undervisningen. Trots att skolan är relativt liten visar inspektionen dock att det finns utrymme för ytterligare förbättring när det gäller samverkan. Det gäller t.ex. undervisningens utgångspunkt i mål att sträva mot, uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen samt hur elevernas inflytande över det egna lärandet ska öka med stigande ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att samverkan mellan lärarna inom skolan som helhet bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov i huvudsak är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som

främst grundar sig på att undervisningen överlag anpassas till varje elevs behov och förutsättningar. Observationer och intervjuer visar att undervisningen organiseras på ett flexibelt sätt. Läromedel, arbetsuppgifter, scheman och arbetssätt varierar utifrån elevernas behov liksom den tid de behöver för att lösa arbetsuppgifter. Inspektörerna vill dock göra skolan uppmärksam på huruvida elever som är i behov av extra utmaningar får detta i tillräcklig utsträckning.

Sätra skola har funktionella rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Skolan har tillgång till rektorsområdets gemensamma specialpedagog som främst har en handledande funktion, men hon arbetar även individuellt med flera elever. I skolan finns dessutom tre pedagoger med vidareutbildning inom området läs- och skrivsvårigheter samt matematik. Deras kompetens används på ett varierat sätt för att stödja elever med olika behov. Särskilt stöd ges på ett flexibelt sätt – såväl inom klassens ram som enskilt eller i mindre grupper. Alla elever som är i behov särskilt stöd har åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen håller god kvalitet och de kan förbättras ytterligare med avseende på hur de ska utvärderas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området Normer och värden i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet.

I Sättra skola finns ett aktivt värdegrundsarbete som sannolikt bidrar till en överlag lugn och trygg skolmiljö. Värdegrundsfrågor integreras i den ordinarie undervisningen och lärarna använder även olika metoder för att förmedla den värdegrund som finns angiven i styrdokumentet om allas lika värde och respekt för den enskilde individen. Skolan har utvecklat ett system med elever som är s.k. kamratstödare och dessutom har man en fadderverksamhet för barnen i förskoleklassen. Lektioner och raster präglas överlag av en trivsamt stämning och god arbetsro för eleverna. Såväl elever som föräldrar och lärare uppger att personalen vidtar omedelbara åtgärder vid eventuella kränkningar eller konflikter. I intervjuer med föräldrar framkommer dock enstaka exempel där man inte är nöjd med hur skolan har hanterat och följt upp kränkningar mellan elever. Inspektörerna förutsätter att skolan kontinuerligt analyserar om arbetet med att motverka kränkningar kan förbättras.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna dock att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler för varje skola. De ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Sättra skola har övergripande ordningsregler som kallas trivselregler. De har utarbetats tillsammans med personal och elever för några år sedan. Elever och föräldrar känner till skolans gemensamma regler. De har förankrats i elevrådet, hemmen och klasserna på olika vis. Det innebär att elever egentligen inte har varit delaktiga i framtagandet av reglerna, utan skolan har snarare sett till att gällande regler befästs hos eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att göra eleverna mer delaktiga i arbetet med att ta fram skolans regler.

Likabehandlingsplanen

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen eller den huvudmannen bestämma se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Sättra skola har en likabehandlingsplan som i flera delar motsvarar förordningens krav. Planen har dock inte tagits fram under medverkan av elever. Vidare framgår inte i planen vilka specifika åtgärder skolan ska vidta under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov.

Sandvikens kommun har inte på ett tydligt sätt överlämnat ansvaret åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner, varför avsaknad av likabehandlingsplaner eller bristande sådana inte bedöms i de enskilda skolrapporterna, utan en samlad bedömning av kommunens likabehandlingsplaner återfinns i den övergripande kommunrapporten. Se vidare i Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att granskningsområdet Tillgång till likvärdig utbildning sammantaget håller god kvalitet. Verksamheten genomförs i enlighet med författningarnas krav när det gäller omfattningen av verksamheten i förskoleklassen, garanterad undervisningstid, elevens val, tillgång till modersmålsundervisning och lokaler och avgiftsfri utbildning.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,

- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Personalens utbildning och kompetensutveckling håller god kvalitet. Bedömningen grundar sig på att lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver samt insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Lärarna får kompetensutveckling för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Särskilda satsningar har exempelvis gjorts i svenska och naturorienterande ämnen. Inspektörerna vill dock här framhålla vikten av kompetensutvecklingen kopplas till de förbättringsåtgärder som kommer fram i samband med skolans kvalitetsarbete. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildningen och har flera års erfarenhet som rektor.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektionen visar att rektorn i Sättra skola är väl förtrogen med verksamheten. Hon skaffar sig kännedom om verksamheten via ledningsgruppen, elevvårdsgruppen,

personalmöten, besök i verksamheten och genom att ofta finnas tillgänglig som samtalspartner kring fortlöpande frågor som rör skolvardagen. Inspektörerna bedömer trots detta att granskningsområdet Rektors ansvar är av mindre god kvalitet främst mot bakgrund av att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas kring t.ex. uppföljning och utvärdering av hur undervisningen bedrivs i förhållande till läroplanens mål att sträva mot. Vidare bör arbetet med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten på skolnivå förbättras.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skollagen vilar det på rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare i skolan har rektorn, enligt läroplanen det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Bland annat måste rektorn försäkra sig om att läroplanens mål att sträva mot genomsyrar undervisningen. Inspektionen visar att dessa mål inte följs upp och utvärderas på skolnivå, vilket innebär att det finns risk för att mål att sträva mot inte får genomslag i all undervisning. Mot bakgrund av ovanstående och att elevernas kunskapsresultat inte utvärderas i tillräcklig utsträckning samt att elevernas möjlighet till inflytande över sitt lärande behöver förbättras så bedömer inspektörerna att det pedagogiska ledarskapet bör utvecklas.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå.

Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5, kan rektorn inte redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår målen i årskurs 5 i kursplanernas samtliga ämnen, vilket försvårar en analys av hur väl skolan lyckas med sitt kunskapsuppdrag.

Även för yngre elever saknas en samlad bild av skolans kunskapsresultat förutom vissa resultat i svenska och matematik. Enligt inspektörerna är det viktigt att även yngre elevers kunskapsresultat sammanställs på skolnivå och att sådana sammanställningar används i arbetet med att upptäcka och ge stöd till elever samt för att vara underlag i skolans övergripande förbättringsarbete.

Inspektörerna bedömer att Sättra skola måste följa upp och utvärdera kunskapsresultaten på skolövergripande nivå i samtliga ämnen i årskurs 5 i förhållande till de nationella målen.

Rektors beslutsfattande

Grundskoleförordningen medger att avvikelser från timplanen kan göras för att anpassa utbildningen till en elevs situation och förutsättningar. En sådan anpassad studiegång ska beslutas av styrelsen för utbildningen. I Sandvikens kommun är beslut om anpassad studiegång delegerat till rektorn. Rektorn vid Sättra skola har fattat beslut om anpassad studiegång för några elever. Av besluten framgår dock inte vilka

avvikelser från timplanen som gäller och för vilken tidsperiod som anpassningen avser. Inspektörerna bedömer att beslut om anpassad studiegång för elever inte har fattats i enlighet med grundskoleförordningens krav, vilket måste åtgärdas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att granskningsområdet Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet främst utifrån att processen som avser genomförande, utvärdering och åtgärder är otydlig på övergripande nivå samt att verksamhetens kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen behöver undervisningsmålen ständigt omprövas, resultaten följas upp och utvärderas och nya metoder prövas och utvecklas.

Lärarna uttrycker att detta görs bl.a. i den kontinuerliga uppföljningen av elevernas individuella kunskapsutveckling men att det inte sker på skolövergripande nivå.

Sätra skola har utvecklat en "utvärderingscykel" för att kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten. Ett visst utvecklingsarbete är knutet till detta såsom arbetet med individuella utvecklingsplaner och frågor som rör elevinflytande. Skolan bör dock mer systematiskt utvärdera sin verksamhet på övergripande nivå och även vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse som har ett tydligare samband med dessa utvärderingar. Exempelvis saknas utvärdering och åtgärder kring elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen samt ett skolövergripande arbete kring hur väl skolan lyckas med att inrikta undervisningen mot målen att sträva mot, vilket tidigare nämnts.

Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras för att säkerställa att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Sätra skola har en kvalitetsredovisning som innehåller en utvärdering av vissa av kommunens prioriterade mål inom bland annat områdena Normer och värden, Kunskaper samt Elevernas ansvar och inflytande. Där redovisas relativt få resultat utifrån de nationella målen. För årskurs 5 finns endast resultat på de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska. Redovisning av resultat i fler ämnen för årskurs 5 saknas därmed, vilket tidigare framkommit i denna rapport. Likaså saknas bedömningar av hur väl skolan lyckats med att förverkliga målen att sträva mot i undervisningen. Elever måste involveras i arbetet med skolans kvalitetsredovisning likaså saknas en redovisning av uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte fullt ut motsvarar förordningens krav, vilket måste åtgärdas.

2008-09-12 Stockholm

Åsa Rehnberg

Tommy Bucht